Ukázky z románu Oty B. Krause Cesta pouští

I

Byla to noc lva a orla. Ale byla to také noc draka, který se živil ohněm a spal s čarodějnicí jménem Machlat Bas Anat. Nebe bylo zatažené, ale když Štěpán vzhlédl, rozeznal v trhlinách mezi větrem poháněnými oblaky hvězdy. Sjel tramvají dolů k řece a přidal se k lidem, kteří se shromažďovali u staré univerzity. Byli rozčilení, měli zamračené obličeje, vztekem stažená ústa a ostré, nenávistí doutnající oči.

Popocházeli kolem sochy krále Karla a pak se vyhrnuli na most a do úzkých uliček, které stoupaly až k Hradu. Šlo jich na tisíce, muži ze železáren s placatými čepicemi s kšiltem, s vráskami černými od uhelného mouru, poštovní úředníci s usmolenými vázankami na krku, prostovlasí studenti a ženy s květovanými šátky. Blahobytných, zámožných a tělnatých mezi nimi bylo jen pár.

Most se klenul nad řekou ve dvanácti obloucích, vespod ochraňovala každý oblouk dřevěná konstrukce proti ledovým krám a nahoře socha světce. Štěpán hleděl na svaté v jejich zkamenělém pohybu, jak tam stojí, věčně mladí, proti času je chránil jako štít okamžik slávy. Buď právě umírali, nebo vykonávali zázrak, a obojí jim zajišťovalo nesmrtelnost. Všichni světci byli šedí, jejich skutky si už nikdo nepamatoval, ale krása kamene trvala.

V soumraku zářila jasnou žlutí jen jediná socha. Štěpána zlatý Kristus na kříži přitahoval i odpuzoval, neboť se nedokázal rozhodnout, zda má při pohledu na něj cítit hrdost, nebo se stydět.

Studoval poslední ročník střední školy, bylo mu téměř osmnáct, ale stále hledal svou totožnost – byl Čech a současně Žid, a když byl obojím, připadalo mu, že není ani jedním.

Štěpán se teď ocitl přímo pod křížem, podíval se nahoru a přečetl dva pozlacené nápisy, jeden nad hlavou Krista a jeden kolem jeho roztažených paží. Nad trpícím čelem se vznášela čtyři latinská písmena sklenutá do svatozáře, INRI, *Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum,* a dole, jako by prýštila z probodaných a bezmocných dlaní, stála tři slova napsaná hranatým hebrejským písmem: *Svatý, Svatý, Svatý.*

Kdysi tu nad mostním obloukem stával dřevěný kříž a jakéhosi Žida obvinili, že když šel kolem, plivl na něj. Odsoudili ho k smrti upálením, ale židovská obec dostala svolení, aby jeho bídný život vykoupila zlatem, které vážilo tolik jako on sám, a zaplatila také onen nápis. Stalo se to před stovkami let, ale Štěpána postava na kříži stále fascinovala. Cítil, jako by se ho osobně dotýkala – koneckonců to byl obraz židovského krále a ten rouhající se Žid mohl být klidně nějaký Štěpánův prapředek.

Dav ho táhl nahoru křivolakými uličkami Malé Strany, kolem paláců, jejichž sloupy podpíraly barokní karyatidy. Na vyboulených kočičích hlavách párkrát zakopl, ale nějaký červenolící muž ho chytil za rukáv a podržel ho. Tou dobou už lidé nespojeně mručeli, a když se blížili k bráně paláce, zvuk sílil a zněl jako vzdálené dunění moře.

Stáli před branami, na jejichž vrcholu se vypínali pozlacení obři zabíjející dlouhými dýkami dvě mytické obludy. Brány byly zavřené a tiché, ale skrze tepané mříže Štěpán viděl dva vojáky na stráži. Na hlavách měli ocelové helmy a na puškách lesklé bodáky, i jejich vysoké boty se blýskaly.

Žena vedle Štěpána zvedla ruku zaťatou v pěst a vykřikla: „Dejte nám zbraně, dali jsme si na ně!“

Lidé převzali rytmus jejích slov a za chvilku už je znovu a znovu skandoval celý dav. I Štěpán křičel, a ačkoli chápal, že touto nocí vše končí, jako by se řítila lavina, před kterou nelze utéct, cítil se dobře. Byl jedním z mnoha a někam patřil a alespoň jednou se ničím nelišil.

Později otevřeli vojáci brány a Štěpán s davem pozdravili starého generála a nového premiéra.

[...]

Německé oddíly vstoupily do Luisina města před soumrakem o čtrnáct dní později. Věděla, že přijdou, protože den předtím se téměř nedalo projít ulicemi, kolik tu bylo mužů oblečených jen v krátkých kožených kalhotách a bílých podkolenkách, ačkoli bylo chladno, a žen v dirndlech a širokých barevných sukních. Hlučeli, jak procházeli městem od časného odpoledne až do noci, mávali německými prapory s hákovými kříži, cpali se klobásami, a když ochraptěli ze zpěvu německých písní a vyřvávání hesel, napili se piva.

[...]

Věděla, že přijdou, očekávala je ve svém domě na kopci a dlouho předtím všechno připravila. Byl to rozlehlý dům s širokým pískovcovým schodištěm vedoucím do růžové zahrady a s cestičkou lemovanou keři červeného a bílého rybízu a záhony jahod. U vchodu stál altánek, rostly rudé buky a magnolie a na trávníku nachové rododendrony.

Svůj dům milovala, a kdykoli z něj odjela, těšila se na návrat do jeho bezpečí a pohodlí, neboť dům na kopci symbolizoval postavení a hojnost. Nikdy nezapomněla, jak chudé měla dětství.

Ve sklepě uchovávala kropicí konev. Byla ze zeleného smaltu, uvnitř potažená mědí, s ušlechtilým hrdlem, které jí připomínalo krk labutě nebo volavky. Luisa tou konví zalévala fuchsie a pelargonie na terase.

Ale toho večera nemyslela na květináče ani na keře. Naklonila konev, a jak šla, zanechávala za sebou benzínovou stopu. V pokoji s vikýřovým oknem, v ložnici, kde počala a porodila své děti, v pracovně, jejíž stěny pokrývaly police se starými knihami, v kuchyni i v komoře pro služebnou.

Šla a na podlahu psala tenkým stříbřitým benzínovým pramínkem. Musela to být stručná zpráva, protože nezbývalo mnoho času, konev se brzy vyprázdní a ona musí chytit ranní vlak.

„Mým nezvaným hostům," psala. „Nezamkla jsem dveře, takže je nemusíte vylamovat a nadělat škodu. Protože bude možná chladno, trochu jsem vám dům zahřála, a doufám, že se tu budete cítit jako doma. Srdečně vás zdravím."

Na nádraží přišla brzy, a když čekala na nástupišti, viděla, jak se nebe zbarvuje do nachova a pak do oranžova. Našla si pohodlné místo u okna a otevřela knihu.

Dům hořel. Plamen vyskočil dole, tiše a ostýchavě. Prosmýkl se přes halu a okusil obsah prádelníků, v nichž Luisa uchovávala ložní prádlo, pak přelétl okno a vyšplhal na závěsy. Rozprskl se na hedvábí a byl by uhasl a spadl k zemi, kdyby ho nepřikrmil benzín, z něhož se zrodil. Jak běžel po stopě, již zanechala zelená kropicí konev, syčel a svíjel se a kouřil.

V dětském pokoji se zvedl do výše kolenou a vyskočil na houpacího koně, vyrobeného z pravé koňské kůže a vycpaného koňskými žíněmi. Prudkost plamene popohnala oře s divokýma skleněnýma očima, vlající hřívou a vztyčeným ohonem do trysku. Majestátně se položil na bok, a jak mu plameny šlehaly v útrobách, zasupěl a ke stropu vychrlil spršku jisker.

Pak se plamen rozehnal nahoru a bral přitom dva, tři, čtyři schody najednou, a tak zesílil, že strhl naleštěné zábradlí, po kterém Štěpán sjížděl, když byl malý.

Oheň teď řval, protože to byl lev. Zrodil se jako had, proměnil se v opici, pak se z něj stal kůň, ale teď to byl lev a hřměl a sytil se kořistí. Už se nestaral o pramínek ze zelené konve, neobdivoval její labutí hrdlo, protože už dospěl a byl mrštný a nádherně svalnatý.

Začal jako pramínek, ale teď to byl oceán žlutých plamenů, který na všechny strany střílel zářící šípy a pohltil vše, co mu stálo v cestě. Zmodral a zezelenal a hravě vykuchal příborník a Luisin porcelán s cibulovým vzorem rozmetal a rozdrtil po podlaze. V prachových peřinách zrudl a zčernal jako saze a pak zbělal na vyšívaném obrázku růží a karafiátů.

Jako polární záře stoupal a klesal nad dubovým psacím stolem Luisina mrtvého manžela. A jak oheň chvatně postupoval, natahoval svá chapadla a jejich dotek zažehoval rozkvétající ohňové fialky a ty postupně zhltávaly plameny, jak stoupaly výš a výš, až dosáhly

nad střechu.

A pak se celý dům konečně vztyčil k nebi jako jediná planoucí pochodeň.